

18

—Μπροστά ή ζωή, κι όποια ζωή τ'ό πίσω πάντα είν' άστένια κ' είναι χαλασμός ήρωα, φοβάμαι νά σ' άκολουθήσω,

ό λόγος σου είν' άξήγητος χρησμός. —
—'Ο λόγος μου ή ξεγύμνωτη είν' αλήθεια, κ' ή αλήθεια είναι σεισμός και πειρασμός,

σαλπίζετε τον τό λόγο μου σιά πλήθια.
Πίσω και πίσω, πάλε άπ' τήν αρχή!
Ροδοζαχαρωμένα παραμύθια,

άθώα για σās δέν είναι πιά ή ψυχή.
Χτύπα, άπαρηήσου, λάβωνε, βλαστήμα,
σβύσε, ξανά νάναστηθής, φυλή! —
—Τό Είκοσιένα; —'Αστοχασιά και κρέμα! —

19

'Ο κόλακας κι ό ψεύτης χαλασμοί σου,
της άμαρτίας πατρίδα, άμναλη Μάννα,
του κόσμου είσαι τό σκύβαλο άπελπίσου!

Σ'ε λυώσανε τά χείδια τά λαοπλάνα
σιου κόλακα τά χέρια και σιου ψεύτη
χτυπήστε τή νεκρώσιμη καμπάνα!

'Η ψυχή μου με τό θυμό παντρεύτη
δ'ε στρώνω στο κιβούρι σου πορφύρα
τό δεκαπεντασύλλαβο του Κλέφτη.

Χορδή στη σιδερένια μου τή λύρα,
σκληρή και λαμπερή σαν τό διαμάντι,
ταίριασα κι άλλη μιά για σένα πήρα
τό τρίστιχο άπ' τήν Κόλαση του Δάντη!

20

—Ποιητή, και ή λυρική σου τούτη όργη
του κάκου, αγιάτρευτο είναι τό μαράζι,
δέν πόυσε τήν όρμη στέρφα γή

βροχή και δέν τήν έδειρε χαλάζι.
Του σύγνεφου του άξέσπαστου ή μαυρίλα
τό ξενόχτι των άθεων δέν ταραζέι.

Σάλεψε ή σαϊτιά σου κάποια φύλλα,
και στο διάβα της μούγγρισε κι ό άέρας,
και τίποτ' άλλο ή λυσσασμένη σκύλλα

τρέχει άγγιχτη κι άπειραχτο τό τέρας.
Σάν και πάντα, πισοτό και πανηγύρι. —
—'Αρχίλοχος δέν είμαι είμαι ό πατέρας
που ξανά τους 'Αρχίλοχους θά σπείρω.

1907.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΟ ΦΟΡΕΜΑ ΤΗΣ ΝΥΦΗΣ

Φίλε Νουμά,

Διαβάζω στο 275 φύλλο σου τό άνοιχτό γράμμα της Σταχτοπούτας του Παρισίου. Χαρακτήρισέ με, όπως θέλεις, πές με δύσπιστη, πές με κακόπιστη, πές με Θωμά, αλλά διαβάζοντάς το σε κάθε λέξη, σε κάθε γραμμή, και ιδιαίτερα σε κάθε συλλογισμό, άντίς να βλέπω τό χαριτωμένο κεφαλάκι Πριζιζιάνας σκυμμένο άπάνου σ' αυτά τά λόγια, ξάνοιγα ένα βλέμμα σοβαρό ήθικολόγου, ένα στριμμένο μουστάκι και... πέννα άντρίκεια. Γυναίκα, και να γράφη με τέτοιο ύφος για τό νυφικό φόρεμα της Πριγκηπέσσας; 'Αδύνατο. 'Αν είτανε γυναίκα, θαχε δοκιμάση κι' αυτή τή γλύκα και τή ευχάριστη άνατριχίλα του άλαφρού μεταξίου, και τό καμάρι, όταν καλοκομένο δείχνει χυτό τό κορμί, παρουσιάζοντας τις γραμμές του σαν κοντυλοζωγραφισμένες.

Θάχει δοκιμάση κατόπι τήν ίκανοποίηση—που και τά μεγαλείτερα γυναίκια μυαλά δέν τήν περιφρόνησαν κι' ούτε τήν περιφρονούν — του θαυμασμού, που νοιώθεις γύρω σου, όταν έξόν από τις φυσικές χάρες συμπληρώνουν τ' όμορφο κ' οι τεχνικές του ντυσίματος και που όταν λείπουν οι πρώτες δε σ' αφήνουν οι δεύτερες να περάσης άπαρατήρητη. 'Αν είτανε γυναίκα, πριν πιάση τήν πέννα θα συλλογίζονταν τήν πρώτη φορά, που έπίσημα πήγαινε στον κόσμο—όσο κι' αν είναι σταχτοπούτα κάπου και κείνη θα παρουσιάστηκε— τήν άνησυχία της για τήν τουαλέττα της, τον πόθο της ν' άρέση και τά νευράκια της, άχ, τά γυναίκια νευράκια! αν κάτι δέν είτανε καλοπιτυχημένο. Θα μπορούσε τότες να κατηγορήση τήν πριγκηπέσσα Μποναπάρτη, γιατί ξόδεψε τόσες χιλιάδες για τό νυφικό της φόρεμα άφου μάλιστα όντας νέα και χαριτωμένη ήξερε, που θα τήν έβλεπε— και θάβλεπε μονάχα κείνη για πρώτη φορά ένας δάκκαιρος λαός άναστημένος στην 'Ομορφιά και—τό σπουδαιότερο για τή γυναίκια ματαιοδοξία—λαός, που εύκολοενοουσιάζεται και εύκολοανάθει; 'Αν ή Σταχτοπούτα είτανε γυναίκα, είχε τά εκατομμύρια της Μποναπάρτη και 'ρχόνταν στην 'Ελλάδα θ' άποφάσιζε να κακοντυθή και να κάμη κακή φιγούρα, για να δώκη στους φτωχούς τους παράδες; 'Αν θα τόκανε, θάτάνε έξαίρεση και είναι ό μοναχός κανόνας, που έξαίρεση δέν έχει.

ΕΙΡΗΝΗ Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

Σημ. του Νουμά. Κι όμως ή Σταχτοπούτα είναι γυναίκα και μπορεί νάναι και μοναδική έξαίρεση στον κανόνα που βάζει ή κ. Δεντρινού.

ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ

'Αγαπητέ Νουμά,

Στην «Πρόδος, πρωινή έφημερίς εν Κωνσταντινουπόλει», αριθμός 1128, ύστερ' άπό μερικά για τή συζήτηση της Φιλοσοφικής Σχολής, αν έπρεπε δηλαδή ή όχι να δεχτούν τις τριάντα χιλιάδες του κ. Σεβαστόπουλου, και για τήν πολύ γνωστική άπόφασή τους νάρνηθουνε δώρο με συμφωνίες που ποτές δε θα φυλαχτούνε, ό 'Αθηναίος ό συντάχτης του φύλλου γράφει έξέχωρη άνταπόκριση, και ξεσπαθώνει εναντίον των καθηγητών της πλειονοψηφίας με θάρρος που μάς θυμίζει τά σκυλάκια εκείνα που και λιοντάρι να δούνε γαβγίζουνε, και μάλιστα πιο άψά γαβγίζουνε σα δούνε λιοντάρι.

'Αρχίζει ονομάζοντας άμαθείς κ' επιπόλαιους άνθρώπους σαν τον Πολίτη και τό Λάμπρο, που τους σέβεται και τους τιμά τό 'Εθνος όλο από άκρη σε άκρη. Νομίζει ύστερα πως θα τους πειράξη αν τους ονομάση και μαλλιάρους. Τέλος τους χαρακτηρίζει κι άγράμματος, και πονηρούς (παρεξήγησαν έπίτηδες τά διαταχθέντα) και, ποιός ξέρει! σε στερνότερο άρθρο μπορεί να τους ειπε και Σλάβους!

'Ολ' αυτά, επειδή ή πλειονοψηφία δέν παραδέχτηκε τους όρους των «Εύκτικων, ήπαρεμφάτων, και μονολεκτικων μελλοντων».

'Από τέτοιο άρθρο, όσο κι αν είναι ύβριστικό και κακοήθικο, προσμένει βέβαια ό άνανώστης πως τουλάχιστο εκείνος που τόγραψε θα παραδέχτηκε ίδιος του αυτούς τους όρους στο λεχτικό του. 'Η τό λιγώτερο καμιά προσέγγιση». Βάλληκα λοιπό να μαζέψω από τό έργο του μερικά δείγματα ευχτικές, μέλλοντες και παρέφατα. 'Ορίστε τί βρήκα:

«Μία κλίκα»—«καθαρά και ξαστερα»—«έπα-ραγέμισαν»—«διά τά λιανά»—«μου φαίνεται»—«μείαν μεγάλην σκούπαν».

Βρήκα μ' άλλους λόγους κάμποσα δείγματα «μαλλιαρικής προσέγγισης» στα γράμματά του, αρχαϊκή όμως προσέγγιση είμαι βέβαιος πως θάβρισκα πολύ μεγαλύτερη και πολύ άττικώτερη στα έργα του Λάμπρου και του Πολίτη.

Μόλις σ' ένα μέρος παρατήρησα έναν αρχαϊσμό, που αξίζει τό μισό κληροδοτήμα του κ. Σεβαστόπουλου. 'Εκεί που γράφει νυν άντίς τώρα! Κι αυτό όμως μέσα σε φράση ακαθάρια και ξάστερη φραγκοδημοτική. 'Ορίστε την: «Νυν όμως ούδέν εΐχον να κερδίσουν»!

'Από τέτοιους τί να προσμένεις; Κι αν είτανε ακόμα δυνατό να μη γνωρίζουμε τή μεγάλη αξία των Καθηγητών της πλειονοψηφίας, πως μπορούσαμε να τον πιστέψουμε τον άδέξιο συκοφάντη της «Πρόδος», άφου ή κακή του πίστη μαρτυριέται άμέσως από τό λεχτικό του;

8-1-908.

'Ο φίλος σου,
Α. Ε.

Ο ΑΓΑΓΚΑΝΤΟΣ. Μπομπαρδίζομαστε μοναχοί μας....

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. 'Αδιάφορο. Νικάμε όμως...

Ο ΓΥΑΛΙΣΤΟΣ. Τί λόγος! Νικάμε και χάνουμε τήν έκλογή.

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (ήσυχ). 'Ο άγώνας μας δέν είναι να πάρουμε τήν έκλογή. 'Ο άγώνας μας είναι να φωτίσουμε τό λαό, να του άνοιξουμε τά μάτια. Πρέπει να τó καλοχωνέψει ό λαός πως ίσαμε σήμερα γίνηκε θύμα της διπλωματικής αλήθειας, πως οι πολιτικοί του τονε μεταχειριστήκανε για όπλο τους και για θύμα τους. Μ' αυτό τον ίδιο τό λαό, σκοτώνουν τό λαό. Αδτά πρέπει να δείξουμε στο λαό κ' έτσι να πολιτευτούμε. Κι ά δε βγούμε μεϊς, θα τραθήξουμε όμως με τό μέρος μας, με τό μέρος της 'Αλήθειας, πενήντα εκατό, κι αυτό είναι κέρδος σημαντικό....'Ε-μεϊς δε νικάμε, μα νικάει ή 'Αλήθεια.

Ο ΑΓΑΓΚΑΝΤΟΣ. Για νάγαπήσει ό λαός τήν 'Αλήθεια, πρέπει να μην τή γνωρίσει από κοντά.... Μόνον τόνομά της νάκούει τό παλιάσκερο και λιγώνεται.

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Τόνομά της νάκούει; 'Εγώ θαρρώ πως δέν πρέπει να τάκούει καθόλου τόνομά της. Πως είναι ανάγκη να βλέπει μοναχά τό πράμα, να βλέ-

πει τήν 'Αλήθεια και να μην ξέρει πως τή λένε. Νά, τό καθήκον του τίμιου πολιτικού. Νά, τό μεγάλο και ήθικό κέρδος του κάθε άγνού άγώνα...

Ο ΓΥΑΛΙΣΤΟΣ. 'Εγώ δέν μπορώ να τó νιώσω τέτιο κέρδος.

Ο ΑΓΑΓΚΑΝΤΟΣ. Ούτε γώ.

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Δικό σας τό φταίξιμο. Δέν τό νιώθετε ή δε θέλετε να τó νιώσετε; Κάποις ξένος σοφός έλεγε πως υπάρχουν άθρῶποι πουχουν τά μάτια τους γερά και τά ματογυάλια τους σκοτισμένα. Τά μάτια σας γερά τά βλέπω. Μήπως ξεχάσατε να ξεσκονίσετε τά ματογυάλια σας;

Ο ΑΓΑΓΚΑΝΤΟΣ. Τά ματογυάλια μας; (Βγά-ζει τά ματογυάλια του και τά κοιτάζει).

Ο ΚΑΛΟΚΑΡΔΟΣ. Χρειάζεται κάποια υποχώρηση...

Ο ΓΥΑΛΙΣΤΟΣ. 'Ο σκοπός....

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Εξέρω τί θα μου πείτε. 'Ο σκοπός εξαγνίζει τά μέσα. Μπαγιάτικο έπιχείρημα, πολύ μπαγιάτικο. Είστε νέος, κ. Γυαλιστέ, πρώτηφορά πολιτευέστε και δε σας στέκουν τά μπαγιάτικα.

Ο ΓΥΑΛΙΣΤΟΣ. 'Εγώ βλέπω πως χάνουμε τή νίκη από τά χέρια μας....

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Μην άπελπίζεστε και θαρβεί ή

νίκη μα μέρα να μάς βρει...

Ο ΓΥΑΛΙΣΤΟΣ. Φοβάμαι μήπως άργήσει να ξεμερώσει αυτή ή μέρα και στο άναμεταξύ ή καημένη ή νίκη πάθει ρεματισμούς και δέν μπορέσει να κουνηθεί από τή θέση της...

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Θαν τή βοηθήσει στο δρόμο της ή 'Αλήθεια. Εξέρετε, είναι άδεσφάδες που άγαπιούνται παραπολύ και βοηθάει ή μια τήν άλλη.

Ο ΑΓΑΓΚΑΝΤΟΣ. Σε περασμένες έκλογές...

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. 'Αφίστε τά περασμένα. 'Η φρονιμάδα που βλέπει κατá τά περασμένα δε μάς χρειάζεται. Μάς χρειάζεται ή φαντασία ή νεανική που βλέπει κατá τά μέλλοντα και τά δημιουργεί...

Ο ΑΓΑΓΚΑΝΤΟΣ. Μάς χρειάζονται όμως και ψήφοι κι όχι μοναχά φιλοσοφίες. Μου δίνεις ψήφους; Νά, ή φιλοσοφία που πιάνει παράδες σήμερα. 'Εγώ φεύγω. 'Ο,τι άποφασίσετε, καλá άποφασισμένο (έτοιμάζεται να φύγει).

Ο ΓΥΑΛΙΣΤΟΣ. 'Ερχομαι μαζί σου. Πρέπει να δω κατι σημαντικούς φίλους στο Σύνταγμα που συμφωνήσαμε ναρθοϋμε άπόψε μαζί εδώ.

Ο ΚΑΛΟΚΑΡΔΟΣ. Θα γυρίσετε βέβαια ύστερ' από τό φαί. Θάρθουν κ' οι άλλοι υποψήφιοι και πρέπει να συνηνοηθοϋμε για τήν αύριανή διαδήλωση.